

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 4 czerwca 2012 r.

DSR-IV-0702-4-1-GM/12

K. Łęka W. Orlowski
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 6.06.12
nr 4842 podpis *W*

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 5.06.12

nr 2675 podpis *Borusewicz*

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku

Odpowiadając na wystąpienie Pana Marszałka z dnia 3 maja 2012 r., znak: BPS/043-10-363/12 dotyczące oświadczenia złożonego przez senatora Przemysława Błaszczyka podczas 10. posiedzenia Senatu RP w sprawie finansowania świadczeń wypłacanych osobom niepełnosprawnym, uprzejmie informuję:

Sytuacja rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne jest z pewnością trudna, aczkolwiek w obowiązującym systemie świadczeń rodzinnych, regulowanych ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.), zawarto szereg rozwiązań, które w sposób szczególny i preferencyjny odnoszą się do rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne. Po pierwsze rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne mają wyższe kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych 583 zł netto, natomiast inne rodziny obowiązuje kryterium 504 zł. Po drugie – w katalogu świadczeń rodzinnych zawartych jest kilka rodzajów świadczeń adresowanych specjalnie do rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. Są to:

- zasiłek pielęgnacyjny – w kwocie 153 zł,
- świadczenie pielęgnacyjne – w kwocie 520 zł oraz opłacanie składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne. Od 1 stycznia 2010 roku zostało zniesione kryterium dochodowe przy ubieganiu się o prawo do świadczenia pielęgnacyjnego,

- dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w wysokości 60 zł na dziecko do 5 roku życia i 80 zł miesięcznie na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Powyższe świadczenia przysługują obok pozostałych rodzajów świadczeń rodzinnych, takich jak: zasiłki rodzinne, dodatek z tytułu urodzenia dziecka, zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka w podwyższonej wysokości w przypadku dziecka niepełnosprawnego, dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego i inne.

Ponadto informuję, że Rada Ministrów, na podstawie przyjętych uchwał, ustanowiła w okresie od listopada 2011 roku do czerwca 2012 roku dodatkową pomoc w wysokości 100 zł miesięcznie dla wszystkich rodziców pobierających świadczenie pielęgnacyjne w ramach rządowych programów wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne.

Odnosząc się natomiast do uwagi (pytanie nr 7), iż państwo preferuje bardziej rodziny zastępcze niż naturalne wyjaśniam, że świadczenia, które otrzymują rodziny zastępcze, nie są świadczeniami dla tych rodzin, Są to środki pieniężne na utrzymanie dzieci umieszczonych w tych rodzinach. Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej nie są świadczeniobiorcami, tylko wychowawcami zapewniającymi odpowiednią opiekę dzieciom powierzonym przez państwo. Zgodnie z art. 72 ust. 2 Konstytucji, dziecko pozbawione opieki pozostaje pod opieką państwa. Państwo jest zobowiązane do zapewnienia dzieciom bez opieki jak najlepszych warunków do rozwoju.

Dodatkowo informuję, że (pytanie nr 1 i 2) weryfikacja kwot świadczeń rodzinnych i wysokości kryteriów dochodowych, zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.), odbywa się co trzy lata, z uwzględnieniem wyników badań progu wsparcia dochodowego rodzin. Próg wsparcia dochodowego rodzin bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Ostatnia weryfikacja była przeprowadzona w 2009 roku w wyniku, której Rada Ministrów podjęła decyzję o podwyższeniu od 1 listopada 2009 roku wysokości zasiłku rodzinnego (wzrósł o ponad 42%) oraz wysokości świadczenia pielęgnacyjnego (wzrosło o ok. 24%). Kolejna weryfikacja kwot świadczeń rodzinnych i wysokości kryteriów dochodowych uprawniających do zasiłków rodzinnych, zgodnie z art. 18 ustawy o świadczeniach rodzinnych będzie przeprowadzona 1 listopada 2012 roku.

W budżecie na 2012 rok zaplanowano wyższe o ok. 730 mln zł niż w 2011 roku środki na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego (rezerwa celowa cz. 83 poz. 34), m.in. w związku z planowaną ustawową weryfikacją kwot świadczeń rodzinnych i wysokości kryteriów dochodowych. W dniu 16 maja br. Rada Ministrów

przedstawiła do uzgodnień w Komisji Trójstronnej do Spraw Społeczno-Gospodarczych propozycje dotyczące:

1) podwyższenia w dwóch etapach kryterium dochodowego docelowo o 70 zł na osobę w rodzinie lub 81 zł w przypadku rodzin wychowujących niepełnosprawne dziecko, tj.

- od dnia 1 listopada 2012 r. do kwoty 539 zł na osobę w rodzinie (wzrost o 35 zł, tj. o 6,9%) lub do 623 zł na osobę w rodzinie wychowującą dziecko niepełnosprawne (wzrost o 40 zł, tj. o 6,9%),

- od dnia 1 listopada 2014 r. do kwoty 574 zł na osobę w rodzinie (wzrost 35 zł, tj. o 6,5%) lub do 664 zł na osobę w rodzinie wychowującą dziecko niepełnosprawne (wzrost o 41 zł, tj. o 6,6%);

2) podwyższenia od 1 listopada 2012 kwoty zasiłku rodzinnego do wartości odpowiadającej 40% wartości koszyka żywnościowego ustalonego w badaniach Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych na temat progu wsparcia dochodowego rodzin (WDR), tj. do:

- 77 zł na dziecko w wieku 0-5 lat (wzrost o 9 zł, tj. o 13,2%),

- 106 zł na dziecko w wieku 6-18 lat (wzrost o 15 zł, tj. o 16,5%),

- 115 zł na dziecko w wieku 19-23 lata (wzrost o 17 zł, tj. o 17,3%).

Po przeprowadzeniu uzgodnień z Komisją Trójstronną ostateczna decyzja w sprawie wysokości kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz kwoty świadczeń rodzinnych, jakie będą obowiązywały od 1 listopada 2012 r., zgodnie z art. 19 ust. 4 i 5 ww. ustawy, ogłoszona zostanie do dnia 15 sierpnia br.

Poza tym, (pytanie nr 6) zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 roku Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), w 2012 roku przypada również termin przeprowadzenia okresowej weryfikacji kryteriów dochodowych oraz niektórych świadczeń przyznawanych na podstawie przepisów o pomocy społecznej. Zweryfikowane kryteria dochodowe oraz kwoty niektórych świadczeń z pomocy społecznej ogłoszone zostaną do dnia 15 lipca br. i obowiązywać będą od 1 października 2012 roku.

W Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej (pytanie nr 5) trwają stałe prace nad wypracowaniem rozwiązań optymalnych, które sprzyjałyby dalszej poprawie sytuacji rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi. Obecnie w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej został opracowany projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw. Projekt przewiduje zmiany dotyczące wysokości i dostępności świadczenia pielęgnacyjnego, m.in. podwyższenie wysokości tego świadczenia z 520 zł na 620 zł dla rodziców opiekujących się dziećmi niepełnosprawnymi. W dniu 26 kwietnia 2012 roku

powyższy projekt był przedmiotem obrad Komitetu Rady Ministrów i w związku z uwagami Rządowego Centrum Legislacji prace nad nim będą kontynuowane w Komitecie Rady Ministrów.

Odnosząc się do pytania w sprawie renty socjalnej (pytanie nr 3) wyjaśniam, że renta socjalna jest świadczeniem podlegającym opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych. Tak więc z kwoty renty odlicza się zaliczkę na podatek dochodowy. Regulacje w tym zakresie leżą w kompetencjach Ministerstwa Finansów. Jednakże należy zauważyć, że opodatkowanie tego świadczenia umożliwia odliczanie wydatków na leczenie oraz korzystanie z ulg podatkowych. Osoby niepełnosprawne znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i ich rodziny mogą starać się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej (zasiłki stałe, zasiłki celowe, celowe specjalne itp.).

Środowiskowe domy samopomocy (pytanie nr. 9) są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, a nie służby zdrowia, w związku z tym działają na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.), zgodnie z którą usługi świadczone w pomocy społecznej są odpłatne. Według art. 51b tej ustawy odpłatność miesięczną za usługi świadczone w jednostkach tego typu ustala się w wysokości 5% dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza 250% odpowiedniego kryterium dochodowego. Tak więc odpłatność dotyczy tylko osób o dość wysokich dochodach w porównaniu z innymi klientami pomocy społecznej. Należy zauważyć, że w przypadku wejścia w życie zweryfikowanych kwot kryteriów dochodowych opłata za korzystanie z usług środowiskowego domu samopomocy pobierana będzie wyłącznie od osób o dochodzie (netto) powyżej 1355 zł w przypadku osób samotnie gospodarujących oraz o dochodzie powyżej 1140 zł, w przypadku osób gospodarujących w rodzinie. Dodatkowo zgodnie z art. 51b ust. 6 w/w ustawy osoba zobowiązana do odpłatności za usługi w ośrodkach wsparcia, jakim są środowiskowe domy samopomocy może być zwolniona na jej wniosek częściowo lub całkowicie z tej odpłatności w przypadku wystąpienia określonych w art. 64 ustawy okoliczności, do których należą m.in. długotrwała choroba, bezrobocie, lub niepełnosprawność. Ponadto zgodnie z art. 104 organ, który wydał decyzję o zwrocie należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej oraz opłat określonych w ustawie może w uzasadnionych przypadkach odstąpić od żądania zwrotu tych należności.

Odpowiadając na 4 pytanie wyjaśniam, że świadczenia przewidziane w ustawie z dnia 17 października 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), przyznawane są w razie wystąpienia ryzyka ubezpieczeniowego, tj. osiągnięcia wieku emerytalnego lub braku możliwości kontynuowania pracy zarobkowej z powodu niezdolności do pracy albo śmierci żywiciela rodziny. Uprawnionym członkom rodziny zmarłego pracownika, emeryta lub rencisty przysługuje renta rodzinna. Krąg osób uprawnionych do tej renty, w świetle ustawy emerytalnej, obejmuje: dzieci, wnuki, rodzeństwo, małżonka i rodziców. Stworzenie przez ustawodawcę możliwości uzyskania renty rodzinnej przez uprawnionych członków rodziny zmarłego wymaga spełnienia jednocześnie określonych warunków, które odnoszą się zarówno do zmarłego, jak i osób ubiegających się o to świadczenie. Renta rodzinna jest w swej istocie świadczeniem pochodnym i przysługuje wówczas, gdy osoba, w chwili śmierci:

- miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub
- spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Dlatego też organ rentowy do ustalenia uprawnień członków rodziny zmarłego musi zbadać, czy osoba zmarła w chwili śmierci spełniała warunki do jednego ze świadczeń – emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy z ubezpieczenia społecznego.

Renta socjalna jest zaś świadczeniem, które nie jest przyznawane z systemu ubezpieczeń społecznych. Zasady przyznawania renty socjalnej reguluje ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 153, poz. 1268, z późn. zm.). Zgodnie z tą ustawą, renta ta przysługuje osobie pełnoletniej, niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18 roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Jeżeli organ rentowy ustali, że osoba zmarła w chwili śmierci spełniała warunki do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, to osoba pobierająca rentę socjalną nabędzie prawo do renty rodzinnej.

Ratyfikacja Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (pytanie nr. 8 i 10) wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, zgodnie z artykułem 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji RP. Konwencja dotyczy bowiem wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji oraz spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy. Projekt ustawy, w której wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta RP ratyfikacji tej Konwencji, wraz z uzasadnieniem, został skierowany do Sejmu RP przez Prezesa Rady Ministrów w dniu 8 maja br., na mocy uchwały podjętej w tej sprawie przez Radę Ministrów 27 marca 2012 roku po rozpatrzeniu wniosku Ministra Pracy i Polityki

Spółecznej, przekazanego 16 marca 2012 roku za pośrednictwem Ministra Spraw Zagranicznych. Dla zakończenia procesu ratyfikacyjnego wymagane jest złożenie dokumentu ratyfikacyjnego, podpisanego przez Prezydenta RP, Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, który jest depozytariuszem Konwencji.

Wyrażając zrozumienie dla problemów rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, w szczególności rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne, należy jednak wskazać, że wysokość kwot poszczególnych świadczeń rodzinnych oraz wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń, jest konsekwencją ograniczonych możliwości budżetowych państwa - w budżecie nie ma wystarczających środków, aby każdej rodzinie wychowującej niepełnosprawne dziecko zapewnić wsparcie pozwalające na pełne pokrycie wydatków na leczenie i utrzymanie dziecka.

teny yny wudu

z up
MINISTER
Jacek Męcina
Sekretarz Stanu